GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 28. Mercurĭ, 5 (17) Fevruarie. 1886.

Corbulŭ albŭ între Ungurĭ.

(Articolŭ finalŭ).

Brașovŭ 4 (16) Februariu.

„Audŭ aicĭ în cameră esclamațiunĭ fórte patriotice, audŭ esprimându-se niște sentimente de carĭ fără îndoiélă e plină inima fiăcărui Maghiarŭ, audŭ nisce frase, ce sună fórte frumosŭ la urechiă, audŭ că tóte țintescŭ numai la realisarea ideei de statŭ, *dér nu sciu până unde vorŭ merge aceia, carĭ vréu sĕ o rupă cu politica ce a aflatŭ espresiune în legea de naționatitate din 1868!*“

Aceste cuvinte le-a pronunțatŭ Ludovicŭ Mocsáry în memorabilulŭ sĕu discursŭ dietalŭ dela 30 Aprilie 1879. Elŭ a prevĕḑutŭ atuncĭ, ceea ce astăḑĭ cu întristare se vede constrînsŭ a constata, a provĕḑutŭ că cabinetulŭ Tisza țîntesce nu numai la centralisare, ci și la completa nivelare prin o sistematică dĕrîmare și delăturare a tuturorŭ stavilelorŭ și zăgazelorŭ, ce despartŭ cultura națională a Nemaghiarilorŭ de cultura națională maghiară și printr'o succesivă sdrobire și nimicire a tuturorŭ acelorŭ așeḑăminte, usurĭ și legĭ, carĭ constitue unŭ titlu de dreptŭ pentru desvoltarea națională de sine stătătóre a popórelorŭ nemaghiare.

Nu le este destulŭ șoviniștilorŭ, că prin despoiarea naționalităților de tóte drepturile politice naționale au alcătuitŭ așa ḑisa *„unitate politică,“* ci dênșii mai cerŭ și o *„unitate culturală.“*

Eată până unde au voitŭ sĕ mérgă aceia, carĭ la 1879 au rupt'o cu politica ce a aflatŭ espresiune în legea de naționalitate! D-lŭ Mocsary a ilustratŭ cu o logică pĕtrundĕtóre caracterulŭ și tendința espresiunei metafisice: „unitate culturală.“ „Idea acésta,“ ḑise d-sa, „nu va sĕ însemne alta, decâtŭ că statulŭ este datorŭ a lăți cu tóte mijlócele și forțele sale disponibile limba maghiară, care lățire, lucru naturalŭ, nu se póte întêmpla decâtŭ *numai prin micșorarea numĕrului naționalităților.*“ Și mai clarŭ s'a esprimatŭ Mocsary în acéstă privință la 1879 ḑicêndŭ că *„Ungurii numai pe contulŭ naționalităților se potŭ înmulți.“*

In discursulŭ sĕu rostitŭ în ḑilele acestea deputatulŭ Mocsary adause spre mai bună esplicare a lucrului: „Décă are temeiu idea comitelui Apponyi despre cultura unitară, atuncĭ în pracsă ea nu póte însemna altceva, decâtŭ că în acestŭ statŭ Nemaghiarilorŭ numai în limba maghiară li se póte da cultură, cu alte cuvinte teoria lui Apponyi ḑice: *décă te vei face Maghiarŭ și vei învĕța ungueresce vei primi cultură, décă nu, vei rĕmâné și mai departe în starea cea părăsită, în care te ai aflatŭ până acum.*“

Asemenea stărĭ vorŭ sĕ creeze în acestŭ statŭ politicii de șablonŭ din Pesta. Așa departe vorŭ ei sĕ mérgă, sĕ ne facă pe toțĭ Ungurĭ. „Unitatea politică“ au alcătuit'o nimicindŭ autonomia Ardélului și legile ce ne garantau nouĕ Românilorŭ egala îndreptățire națională. „Unitatea culturală“ au de gândŭ sĕ o stabiléscă omorîndŭ cu încetulŭ instrucțiunea nóstră națională și autonomia bisericéscă, pe care se razimă ea.

Corifeulŭ oposițiunei moderate, care a desvoltatŭ teoria „sentimentului deplinei contopirĭ“, Desider Szilágy, a și aflatŭ formula de nimicire a instrucțiunei nóstre naționale ḑicêndŭ că „fidelitatea și alipirea către statŭ sĕ nu fiă legată de condițiunĭ“ și cerêndŭ ca „instrucțiunea scólelorŭ secundare sĕ o ia statulŭ asupră-șĭ“ pentru mai mare asigurare a fidelității și alipirei necondiționate. „Décă“ — adauge Szilágyi — „naționalitățile arŭ voi sĕ abuseze de drepturile, ce li le dă legea de naționalitate, atuncĭ dênsulŭ va fi acela, care va vota pentru restrîngerea acelorŭ drepturĭ.“

Ludovicŭ Mocsáry, ca omŭ cu mintea clară și neturburată de idei și formule șoviniste, s'a întrebatŭ în fața acestorŭ declarațiunĭ cu adêncă îngrijire, că óre ce se va face din acea libertate, ce se va alege din acele drepturĭ, carĭ vorŭ depinde numai și numai dela capriciulŭ și arbitriulŭ celui mai tare, care impune după placŭ condițiunĭ, elŭ însușĭ însĕ nu voiesce sĕ priméscă nicĭ una?

„Unde amŭ ajunge“ întrébă Mocsary, „décă amŭ procede în sensulŭ declarărei d-lui Syilagyi? Décă unii abuséză de drepturĭ, acésta nu póte servi de pretecstŭ ca ele sĕ se nimicéscă..... și décă voimŭ sĕ împiedecămŭ ca aspirațiunile naționalităților sĕ se manifeste pe față, atuncĭ nu e destulŭ sĕ ștergemŭ legea de naționalitate, *ci trebue sĕ mergemŭ și mai departe.*“

Nu mai încape îndoiélă, că teorii ca ale lui Apponyi-Szilagyi nu se potŭ susținé decâtŭ numai prin terorismŭ, frate de cruce alŭ șovinismului. Admițêndŭ odată că naționalităților nu le este ertatŭ a avé aspirațiunĭ, urméză de sine, cum a arătatŭ d. Mocsary, că trebue sĕ se casseze dreptulŭ de întrunire, adunările județene și comunale, trebue sĕ se restrîngă libertatea presei și sĕ se închidă scolile nemaghiare.

Esperiența de tóte ḑilele ne arată, că orĭ în ce formă noi Nemaghiarii ne-amŭ manifesta iubirea către némulŭ nostru, acésta ni se ia în nume de rĕu și se declară ca unŭ abusŭ. Teoria fidelității și alipirii necondiționate admite numai o singură iubire: iubirea către națiunea maghiară, care este „identică“ cu „statulŭ maghiarŭ.“

In capulŭ lui Mocsáry nu póte întra o astfelŭ de ideiă monstruósă lipsită de orĭ-ce basă reală, elŭ scie, că cu dărĭ marĭ, cu timbre și traficurĭ de totŭ felulŭ nu se póte câștiga alipirea popórelorŭ, ci că pentru acestŭ scopŭ se cere ceva mai multŭ, sĕ cere ca locuitorii statului sĕ se bucure de bunăstare și de libertate și ca drepturile lorŭ sĕ fiă respectate.

Tóte aceste le scie d-lŭ Mocsáry și décă a aflatŭ de lipsă a-șĭ redica glasulŭ și a dojeni pe conaționalii sĕi, a făcut'o pentru că spiritulŭ sĕu agerŭ a zăritŭ pericululŭ, în care se aruncă adĭ nebunesce politicii maghiarĭ, contândŭ, nu la forțele lorŭ proprii, ci la alianțe străine, la nisce constelații politice fórte nesigure și uitându-șĭ de datoriile sânte, ce le au către aceia, cu carĭ trăescŭ împreună și cu carĭ împreună au luptatŭ și au apĕratŭ acestŭ statŭ o miiă de anĭ.

Vedeți — strigă Mocsary către conaționalii sĕi bețĭ de îngâmfare — vedețĭ ca nu cumva suprimândŭ simptomele aspirațiunilorŭ naționale ce se arată pe față, *sĕ faceți din aspirațiunĭ conspirațiunĭ!*

Ochiulŭ sĕu mai vede unŭ mare periculŭ venindŭ din altă parte. „Se póte, ḑise Mocsary, că sub pretecstulŭ unei nouĕ politice de naționalitate reacțiunea îșĭ va serba triumfulŭ sĕu în acésta dietă și se vorŭ nimici tóte instituțiunile liberale.“

Fapte se cerŭ dela noi — esclamă în fine Mocsary — trebue sĕ respectămŭ dreptele postulate ale naționalităților.

Asta o pretindemŭ, și noi. Una însĕ a uitatŭ sĕ-o spună d. Mocsáry. Ca sĕ pótă aprecia și respecta postulatele nóstre, Maghiarii trebue sĕ le dea ascultare. Legea de naționalitate nu conține postulatele nóstre, ci numai nisce concesiunĭ și promisiunĭ ale lorŭ, carĭ vorŭ avé valóre numai pe câtŭ timpŭ le va convenì Maghiarilorŭ.

Décă după douedecĭ de anĭ de regimŭ ungurescŭ nu s'a aflatŭ decâtŭ unŭ singurŭ bărbatŭ maghiarŭ în dietă, care sĕ pledeze sincerŭ pentru respectarea principiilorŭ depuse în legea de naționalitate, ce se va întêmpla după alte câteva decenii, când nu va mai fi nicĭ corbulŭ albŭ între Ungurĭ?

Sêrbii din Ungaria și Maghiarii.

Oficiosului „Nemzet“ i se comunică din Ungaria sudică următórele cu privire la atitudinea Sêrbilorŭ sud-ungarĭ:

D. Szabavljevicĭ a declaratŭ în camera deputaților ungarĭ totŭ aceea, ce a vorbitŭ în 1884 Sêrbilorŭ într'o ședință în Chichinda, în urma căreia câtva timpŭ șĭ-a schimbatŭ și »Zastava« tonulŭ ei. Atuncĭ tóte semnele arătau, că se va schimba totulŭ așa, precum a fostŭ odinióră. Și ce s'a întêmplatŭ? »Zastava« devenì și mai violentă și apărŭ lângă ea încă o fóiă, care se bucură că se face oposițiune pe tĕrêmulŭ politicei interne și esterne orĭ cărei direcțiunĭ, care este maghiară. Acéstă fóiă se susține de matadorii maiorității congresului, de președintele laicŭ Vuceticĭ și de deputatulŭ din Titelŭ Max Dimitrevicĭ; fóia se numesce »Branik« și nu-și tăinuesce simpatia sa pentru Rusia. In contra colaboratorului principalŭ alŭ fóiei, Dr. Dankovicĭ, tocmai acum s'a intentatŭ procesŭ de pressă, din causa visurilorŭ sale pentru Muntenegru, ce l'au răpitŭ până a vătĕma interesele patriei sale. Noi Ungurii ușorŭ uitămŭ și acum și suntemŭ »mărinimoșĭ«, dér celŭ puținŭ vedemŭ clarŭ. Vedemŭ și scimŭ, că poporulŭ sêrbescŭ în Ungaria nu se póte folosi acum la nicĭ o lovitură; acésta nu-i va succede nicĭ unui agitatorŭ. Poporulŭ póte fi purtatŭ de nasŭ câtva timpŭ, dér nimicŭ nu duréză eternŭ și posițiunea acelora, carĭ nu potŭ oferi poporului lorŭ decâtŭ utopii și fantasmagorii, ce nu se potŭ împlini, va devenì în curêndŭ de nesuportatŭ. Discursulŭ deputatului Szabovljevicĭ séu l'au trecutŭ sub tăcere ḑiarele sêrbescĭ, séu ele mulțămescŭ — cum ḑice »Zastava« — pentru toastŭ, dér respingŭ cuprinsulŭ.« Așa ḑice unŭ proverbŭ sêrbescŭ. »Zastava« se bucură numai, că se mai aude și unŭ Sêrbŭ în dietă.“

Bugetulŭ cultelorŭ și instrucțiunei.

(Urmare.)

In ședința dela 11 Februariu a camerei deputaților din Pesta, venì în desbatere subvențiunea de '11,000 fl. ce se dă fóiei învĕțătorilorŭ poporalĭ »Néptanitók lapja.«

Stefanŭ *Lessko* citesce unŭ articulŭ apărutŭ în acéstă fóiă, în care se négă esistența iadului. (Ilaritate). Așa déră nu esistă iadŭ! (Strigărĭ în stînga estremă: Așa déră nu esistă nicĭ unulŭ!) Nu esistă prin urmare nicĭ defraudărĭ, nicĭ omorurĭ, nicĭ atentate cu dinamită, ai cărorŭ urḑitorĭ sĕ ajungă la pedépsă în iadŭ. Oratorulŭ rógă pe ministru sĕ îngrijéscă ca se nu mai apară în fóia oficială a învĕțătorilorŭ astfelŭ de articulĭ ateisticĭ. — Ministrulŭ promite că va îngriji; de asemenea împărtășesce părerea lui Göndöcs, ca se nu se mai publice în ea articulĭ teologicĭ și politicĭ, ci mai bine articulĭ despre cultura albinelorŭ și pómelorŭ.

Franz *Pulssky* vorbesce la dotațiunea de 100.000 fl. museului naționalŭ. Elŭ se miră, că consiliulŭ de ministri și comisiunea financiară vre sĕ-lŭ aducă în renumele unui geniu financiarŭ. (Ilaritate). După ce se reduce dotațiunea, sĕ mai facă și economii, asta'i o artă pe care n'o pricepe. (Ilaritate). Amŭ ajunsŭ așa de departe, încâtŭ dotațiunea nu ajunge. Elŭ rógă camera sĕ nu voteze reducerea. — Ministrulŭ stăruesce pentru dotațiunea propusă de comisiunea financiară.

Coloman *Thaly* e în contra micșorării dotațiunei Museulŭ a ajunsŭ la atâta însemnătate, încâtŭ și învĕțații ca Mommsen, Virchow și Worsäe trebue sĕ vină la Pesta. Ministrulŭ face numai frase, altceva nimicŭ. Cu fapte mĕ facețĭ sĕ tacŭ, dér nu cu vorbe. Eŭ vréu gloria și cultura acestei țerĭ. (Trefort: Eu vréu în mĕsură și mai mare.) Crédă cine vrea! Nu cerŭ fraze, ci fapte. (Mare larmă, strigărĭ în drépta: La ordine!) N'am ofensatŭ cu nicĭ unŭ cuvêntŭ pe ministru. (Trefort: Primescŭ bucurosŭ orĭ ce sfatŭ, dér sĕ se facă într'o manieră, cum se cuvine pentru parlamentŭ). D. ministru n'are sĕ 'mĭ dea lecțiune de manieră. (Trefort: D. deputatŭ m'a insultatŭ ca nicĭ unŭ altulŭ în acéstă cameră). Cu ce cuvinte te-am insultatŭ? Dela ministru nu vréu sĕ 'nvĕțŭ nicĭ o manieră, căcĭ ministrulŭ se pórtă aci ca unŭ dervișŭ, care danțéză. (Președintele: Trebue

sĕ observŭ d-lui deputatŭ, că acésta n'a fostŭ espresiune parlamentară).

După ce mai vorbescŭ câţîva deputaţĭ, se votéză dotaţiunea preliminată. Vine, între altele, la rêndŭ titlulŭ »Scopurĭ bisericescĭ«. Raportorulŭ Alexandru *Orszag* comunică, în numele comisiunei financiare, că acésta nu póte ţine sémă de petiţiunea dată de biserica evangelică conf. augsb. d'a i se mări subvenţiunea de 36,000 fl., deórece starea financiară a ţĕrii nu permite, şi ar cere şi alte confesiunĭ sporirea subvenţiunilorŭ lorŭ.

Se încinge o viuă desbatere între diferiţĭ deputaţĭ asupra taxelorŭ celorŭ marĭ, ce se plătescŭ bisericei catolice la actele bisericescĭ, precum la botezŭ, la cununiă, la îmormêntare ş. a. Taxele cele marĭ suntŭ causa atâtorŭ concubinate la catolicĭ. Poporulŭ de josŭ ţinŭ pe preoţĭ, onoraţiorii nu dau nimicŭ.

Paul *Szontagh,* în şedinţa dela 13 Februariu, vorbesce pentru ştergerea subvenţiunei de 36,000, ce sĕ dă bisericei luterane, pentru că fiindŭ avisată la ea însăşĭ, îşĭ ajută singură.

Michal *Zsilinssky* e în contra ştergerei. De altmintrelea e unŭ simţimêntŭ înjositorŭ pentru patriotismŭ, décă cele patru superintendenţe unguresci primescŭ împreună numai 20,000 fl., pe când superintendenţa Sasilorŭ ardelenĭ, căreia încă totŭ îi place a se numi biserică a ţĕrii, ca şi când nicĭodată n'ar fi fostŭ o uniune, primesce 16,000. Oratorulŭ nu vede nicĭ unŭ temeiu, că evangelicii ardelenĭ nu vréu sĕ se unéscă cu superintendenţele unguresci. Sasii de adĭ sĕ urmeze esemplulŭ superintendenţilorŭ lorŭ, carĭ în 1848 de bună voiă au intervenitŭ în conventulŭ generalŭ pentru Ungaria. Studenţii saşĭ, carĭ se declară de Ungurĭ în streinătate, când e vorba d'a obţine stipendii, au recunoscutŭ uniunea în acéstă privinţă.

Adolf *Zay* dice, că cele 16,000 fl. pentru biserica evangelică a ţĕrii în Ardealŭ s'au încuviinţatŭ în 1861 printr'unŭ pré înaltŭ actŭ graţiosŭ alŭ Maiestăţii Sale şi apoi i-a luatŭ asupră'i guvernulŭ constituţionalŭ, pentru ca de atuncĭ sĕ fiă totdéuna respectatŭ acestŭ actŭ. Oratorulŭ protestéză în contra suspicionării Sasilorŭ ardelenĭ, că ei au primitŭ acéstă subvenţiune în schimbulŭ supunerii sub patentulŭ lui Thun. Se scie, că acestŭ patentŭ se aplică numai la Croaţia şi Ungaria, nu şi la Ardélŭ. Autonomia bisericii ţĕrii Ardealului e mai mare decâtŭ a superintendenţilorŭ unguresci, prin urmare nu e posibilŭ a esecuta uniunea bisericei, deórece biserica ţĕrii nu va renunţa la autonomia proprie a ei, mai întinsă, de dragulŭ unei autonomii în mai mică mĕsură. Şi nicĭ sĕ nu se céră atâta abnegaţiune dela Sasĭ, ca ei sĕ renunţe la limba maternă în administraţiunea bisericei. Décă în 1848 au venitŭ superintendenţii sasĭ în conventulŭ generalŭ ungurescŭ, acésta n'a fostŭ unŭ actŭ obligatorŭ alŭ uniunei formale, ci s'a făcutŭ sub efectulŭ ferbintelorŭ promisiunĭ ale palatinului Stefanŭ şi sub efectulŭ unui începutŭ de libertate, egalitate şi frăţietate, promisiunĭ în care amêndouĕ părţile credeau. Atuncĭ era tocmai timpulŭ idealelorŭ şi caracterelorŭ politice. In tonulŭ neamicabilŭ alŭ antevorbitorului nu se mai află nimicŭ din aceea frăţietate, precum nicĭ în straniele imputărĭ, că Sasii se mărturisescŭ în străinătate de cetăţenĭ maghiarĭ. Décă evangelicii ungurĭ vréu sĕ renunţe la subvenţiunea lorŭ de 20,000 fl., biserica ţĕrii Ardealului nu póte renunţa la cele 16,000 fl. Oratorulŭ speră, că ministrulŭ va susţinea suma preliminată.

Paul *Szontagh* observă, că unŭ actŭ alŭ corónei se póte trage în discuţiune. Asemenea dice şi August *Pulssky,* care de altmintrelea e pentru subvenţiune. Oratorulŭ dice, că statulŭ e mai pre susŭ de orĭce biserică şi autonomia e salutară numai câtŭ timpŭ nu devine unŭ periculŭ statului. De aceea e de doritŭ uniunea evangelicilorŭ ardelenĭ cu cei unguresci.

Ministrulŭ *Tisza* dice, că aceste subvenţiunĭ nu suntŭ obligătóre. Elŭ încă doresce unirea evangelicilorŭ, dér cu sila nu se póte. Nu e consultŭ sĕ se modifice cifrele preluminate, guvernulŭ însĕ va îngriji sĕ dispară nedreptatea, ce se face bisericei evangelice unguresci. Deocamdată rógă camera sĕ voteze sumele preliminate.

Daniel *Haviar* e de părerea lui Szontagh. Biserica evangelică ungurescă, care a luptatŭ în cestiunea naţionalităţilorŭ, sĕ nu fiă mai puţinŭ subvenţionată ca celelalte confesiunĭ.

In şedinţa dela 12 Februariu sĕ ia în desbatere subvenţiunea de 100,000 fl., ce o primesce biserica greco-orientală.

Vincenţiu Babeşiu: se plânge, în contra vătĕmărilorŭ ce le comite ministrulŭ de culte, pe lângă esercitarea dreptului de supraveghiare, în contra bisericei gr. or. Oratorulŭ îşĭ încheiă vorbirea sa astfelŭ: Eu nu tragŭ la îndoială dreptulŭ domnului ministru de culte, ca sĕ eserciteze supraveghierea, iau în vedere însĕ totdeauna legea şi dreptulŭ bisericei. Noi nu ne plângemŭ în contra dreptului de supraveghiare, ci mai multŭ ne place, décă d lŭ ministru îşĭ esercitéză cu rigóre dreptulŭ de supraveghiare, nu aşa însĕ, ca numai sĕ ne impute câte ceva, şi pe basa imputărei sĕ confisce drepturile nóstre, — acele drepturĭ în a cărorŭ posesiune suntemŭ, — fără ca noi sĕ fi abusatŭ de ele. Asigurezŭ pe onorata dietă, că astfelŭ de imputărĭ suntŭ totdéuna nedrepte. Sĕ facă bine domnulŭ ministru şi sĕ ne arete, dér cu fapte, că cum amŭ abusatŭ? De câte orĭ ne-a făcutŭ atenţĭ, că nu ne acomodămŭ legilorŭ? Pentru ce dér sĕ ni se impute, că amŭ fi influinţaţĭ de serbarea lui Horea, şi pentru ce sĕ se vateme pentru acésta legea, şi sĕ se amâne întrunirea congresului? Vĕ rogŭ sĕ luaţĭ lucrulŭ din punctŭ de vedere psichologicŭ. E posibilŭ óre o astfelŭ de procedere guvernamentală fără urmărĭ, şi încă urmărĭ stricăciόse? Spună onoratulŭ d. ministru, ce folosŭ póte sĕ aibă din acésta patria şi guvernulŭ? Eu nu vĕdŭ folosŭ, ci pagubă în acésta. Am vorbitŭ şi pentru aceea, ca sĕ arătŭ că drepturile nóstre suntŭ vătĕmate, şi din partea guvernului arareorĭ, séu nicĭodată nu întêmpinămŭ iubire şi bunăvoinţă. Recomandŭ cuvintele mele atenţiunei d-lui ministru.

Augustin Trefort: Plângerea de căpetenia a onoratului domnŭ deputatŭ este, că acea sumă, cam 24,000 fl., care se întrebuinţéză pentru ajutorarea preoţilorŭ românĭ sĕracĭ, nu sĕ lasă la disposiţiunea consistorului. (Aprobărĭ viue.) Acesta-i unŭ gravamenŭ particularŭ, pentru că tocmai aşa procedemŭ şi faţă de biserica sérbéscă şi Sĕrbii nu vĕdŭ în acésta o violare a autonomiei lorŭ, dér şi faţă de biserica catolică cam astfelŭ procedămŭ, pentru că acelŭ ajutorŭ, care se dă din fondulŭ religionarŭ, nu se dă la disposiţiunea episcopilorŭ, ci se împărţesce în tóte casurile concrete. (Aprobărĭ viue.) A fostŭ tare motivatŭ, că am schimbatŭ acéstă pracsă mai de vreme, în privinţa ajutórelorŭ împărţite preoţilorŭ românĭ sĕracĭ, pentru că consistorulŭ prea de sine stătătorŭ a împărţitŭ acéstă sumă, şi în Ardealŭ preoţii bisericei române nicĭ că au sciutŭ de unde vine acestŭ ajutorŭ. Preoţii au gânditŭ, că acestŭ ajutorŭ li se dă din partea bisericei şi nicĭ cunoscinţă n'au avutŭ, că acestŭ ajutorŭ vine dela statŭ. Dér nicĭ nu s'a împărţitŭ acestŭ ajutorŭ, după cum ar fi trebuitŭ sĕ se împărţéscă; ér eu voescŭ ca acestŭ ajutorŭ sĕ ajungă în mânile preoţilorŭ vrednicĭ carĭ nu agitéză contra Ungariei. (Aprobărĭ viue.)

A fostŭ interdisŭ preoţilorŭ, sĕ recurgă după acestŭ ajutorŭ, preoţii însĕ suntŭ destulŭ de prudenţĭ şi au în vedere mai alesŭ interesele lorŭ, aşa că nu trece o sĕptĕmână, ca 2, 3 preoţĭ sĕ nu recurgă după ajutorŭ, şi eu le dau, décă sunt informatŭ prin fişpanŭ, séu prin şefulŭ administraţiunei locale, că au purtare corectă, îşĭ împlinescŭ datorinţele sale de cetăţénŭ alŭ statului şi nu agitéză în contra ţĕrii. (Viue aprobărĭ generale.) De acéstă frasă eu nu mĕ voiu despărţi (Aprobărĭ sgomotóse.)

Ce privesce congresulŭ, observŭ, că guvernulŭ în generalŭ n'are nimicŭ contra ţinerii congresului bisericescŭ sêrbŭ séu românŭ; dér fiindcă tocmai atuncĭ era sĕ se ţină congresulŭ, când a fostŭ serbarea lui Horia şi Cloşca şi când s'a făcutŭ mişcarea irredentistă, n'am aflatŭ de oportunŭ timpulŭ pentru ţinerea congresului. (Aprobărĭ generale.) Dorescŭ, ca sĕ se susţină autonomia bisericei ortodoxe şi ca sĕ se pótă conduce afacerile bisericescĭ, dér nu e oportunŭ, ca sĕ se ţină o astfelŭ de adunare, când naţionalitatea respectivă e în mişcare. (Aprobărĭ viue.) Décă acéstă mişcare se va potoli, nu vomŭ avé nimicŭ în contră, ca sĕ se ţină câtŭ mai curêndŭ congresulŭ bisericescŭ românŭ. (Aprobărĭ generale.) (Va urma.)

SCIRILE DILEI.

Unŭ numĕrŭ de vr'o 100 *muncitorĭ românĭ din Scheiu* s'au adunatŭ Vinerĭ, în sĕptĕmâna trecută, naintea gimnasiului românŭ, cerêndŭ sfatŭ în afacerea dării ce li s'a impusŭ de către comună. Aceştĭ ómenĭ, carĭ suntŭ bunĭ bucuroşĭ sĕ câştige ca hamalĭ 2—3 fl. pe sĕptĕmână, suntŭ desperaţĭ de vitregia cu care suntŭ tractaţĭ de cei ce conducŭ trebile comunei Braşovŭ. Vomŭ reveni asupra acestei cestiunĭ

—x—

Sub titlulŭ de »Oláh zendülés« (*Rĕscólă valachă*) „Egyetértés« scrie următórele: »Poporulŭ valachŭ din *Smigu*, fanatisatŭ de preotulŭ sĕu Ioanŭ *Tile*, şi condusŭ de unŭ inginerŭ valachŭ, înarmatŭ cu bâte şi cu topóre, a încunjuratŭ castelulŭ unui proprietarŭ maghiarŭ. Inginerulŭ l'a îndemnatŭ ca se mérgă şi în castelŭ. Vĕdêndŭ în sfêrşitŭ, că blândulŭ poporŭ nu vrea sĕ mérgă, s'a dusŭ elŭ în castelŭ şi pe femeile de acolo le-a tractatŭ în modŭ brutalŭ şi le a ameninţatŭ. Dómna casei îndată a chematŭ în ajutorŭ pe servitorii sĕi şi l'au datŭ afară pe sĕlbaticulŭ Valachŭ. După aceea a venitŭ şi gendarmĕria şi cu mare greutate a împrăştiatŭ pe fanaticii Valachĭ. Acestŭ casŭ arată în destulŭ, că în Ardealŭ siguranţa personală a proprietarilorŭ este fórte ameninţată.« — Nu cumva scriitorulŭ acestorŭ rêndurĭ serbase peste nópte vr'unŭ jubileu?

—x—

In N-r. 19 alŭ „Gazetei« dela 24 Ianuariu c. între scirile dilei s'a datŭ o scurtă dare de sémă despre petrecerea din Ţînţarĭ. Amintindŭ că s'a jucatŭ piesa „Iorgu dela Sadagura," s'au numitŭ şi persónele ce s'au însărcinatŭ cu rolurile, între altele, că s'a jucatŭ: „Eftinie« servitorŭ, de notaru S. T. *Ianculescu.* A fostŭ destulŭ însĕ sĕ nu se pună la corectură virgula (coma) după cuvêntulŭ servitorŭ, şi »isteţulŭ« notarŭ sĕ'şĭ ia asupră'şĭ, că celŭ ce ne-a scrisŭ l'a făcutŭ: servitorŭ de notarŭ. Acum aflămŭ, că rĕstórnă pămêntulŭ naturalŭ, ca sĕ afle pe celŭ ce ne-a scrisŭ. Marĭ suntŭ minunile tale Ţînţare, dér şi mai mare păcăléla, ce 'şĭ-a tras'o însuşĭ notarulŭ!

—x—

FOILETONŬ.

Poesii poporale

(culese de Laura Veturia Mureşianu în Sireagŭ, comit. Solnocŭ-Dobêca).

Tu nevastă, draga mea,
Cânepă ţi-am sĕmânatŭ,
Bólă 'n óse ţĭ-am băgatŭ. —
Oh bărbate, fĕtulŭ mĕu,
De-ai fi cu înimă bună,
Ţi-ai lua cósa într'o mână
Şi-ai eşi la câmpŭ afară
La cânepa cea de véră
Şi-ai cosi-o până 'n séră
Şi-ai pune-o pe sub cămară
Sĕ se usce 'n astă véră,
Ca sĕ potŭ dormi la érnă.

***

De când te sciu, lele, fată,
Nu te-ai spălatŭ nicĭ-odată;
Te-a spălatŭ mă-ta de frică
Şi de-atuncĭ eşti frumuşică.

***

Fă-mĕ, Dómne, ce me'i face
Fă-mĕ, Dómne, — unŭ cucurbeu,
Sĕ mĕ sui la Dumnedeu
Sĕ'lŭ întrebŭ eu-cum îmĭ-place,
Dragostea din ce cĕ face?
Nicĭ din mere, nicĭ din pere,
Ci din buze subţirele,
Cum îsŭ şi-a drăguţii mele.

***

La casa cu şépte fete
Ese mîţa prin părete
Şi stă sĕ móră de sete;
Unde'sŭ două fete 'n casă,
N'ai ce căta apă 'n vasă;
Unde'i una şi frumósă,
Acolo nu'i apă 'n casă.

***

Păsĕruică cu cunună,
Mândru cânţĭ séra pe lună
Şi-a mea inimă nu'i bună,
Că'i legată cu curele,
Mâncată'i de multe rele,
Şi'i legată c'o curea
Mâncată'i de voiă rea.

***

Cine m'a datŭ dorului
Aibă casa cucului
Şi adihna vêntului, —
Că nicĭ cuculŭ n'are casă,
Nicĭ vêntulŭ ţéră alésă;
Vêntulŭ déca se pornesce
Multe ţĕrĭ le biruesce
Până la mine sosesce;
Vêntulŭ dacă s'a pornitŭ,
Multe ţĕrĭ le-a biruitŭ,
Păn' la mine a sositŭ.

***

Frundă verde din poiană,
Doru-mĭ e de tine mamă,
Da mi'i dorŭ şi nice prea,
Că 'n copilăria mea
Póte c'am greşitŭ vrodată,
Dér fă bine şi mĕ értă,
Că, maică, m'ai blăstĕmatŭ
Şi 'n grădină m'ai ţipatŭ,
Cu 'n piciorŭ mai legĕnatŭ,
Cu gura m'ai blăstĕmatŭ
Şi 'n grădină aruncatŭ,
Intr'o grădină cu bradĭ
Sĕ trăescŭ fără de fraţĭ,
Intr'o grădină cu florĭ
Sĕ trăescŭ fără surorĭ.

***

De-aşŭ sci cânta ca cucu
Nu m'asŭ duce la lucru,
C'aşŭ sări din creangă 'n creangă
Şi-aşŭ mânca frundă şi érbă.
Şi mi'ar fi lumea mai dragă,
Şi-aşŭ sbura din fagŭ în fagŭ
Şi-aşŭ trăi 'n codru cu dragŭ.

***

Vii tu bade orĭ nu vii,
Orĭ tu cu minciunĭ mĕ ţii,
Vii tu bade orĭ nu poţĭ
Orĭ tu cu minciunĭ mĕ porţĭ.

***

Până eram la mama,
Eram rujă după masă,
Trandafirŭ verde 'n feréstă;
Dér de când m'am măritatŭ,
Eu sunt rujă după uşă,
Trandafirŭ verde 'n cenuşă.

***

Până ţineam cu codru
Eram roşu ca focŭ,
Dĕr de când ţiu cu ţéra
Galbinit-am ca céra;
Dér lăsa-oiu ţéra 'npară
Şi m'oiu da cu codru iară,
Lăsa-oiu ţéra la focu
Şi m'oiu da iara cu codru.

***

De când şedŭ în codri verdĭ
Nu vii, mamă, sĕ mĕ vedĭ
Până ce'sŭ holdele verdĭ,
Că décă s'orŭ gălbini,
Vei veni, nu mi'i găsi.

***

Nu mĕ da, mamă, pe sate
Sĕ viu cu desagii 'n spate,
Şi cu cismele stricate,
La tine după bucate;
Dă-mĕ, mamă în satu meu
Dup' unŭ slugă câtŭ de rĕu.

Ni se scrie de lângă *Someşŭ*: „In călĕtoria mea pe valea Someşului am făcutŭ o tristă esperienţă. Perciunaţiĭ Palestinei suntŭ fórte preferiţĭ de dregĕtorii statului, deórece în aera „marelui« Tisza, Judeii se bucură de ḑiua Sâmbetei mai multŭ ca creştinii de ḑiua Duminecei; perciunaţii în acea ḑi nu suntŭ citaţĭ la judecată, pe când creştinii suntŭ citaţĭ Dumineca în timpulŭ serviciului divinŭ. Unŭ asemenea casŭ urîtŭ s'a petrecutŭ la judecătoria cercuală din Betlénŭ, Dumineca în 7 Faurŭ n. Mai mulţĭ creştinĭ au fostŭ luaţĭ la protocolŭ în timpulŭ serviciului divinŭ şi s'a pertractatŭ în tótă forma cu ei, privându'i de mângâerea sufletéscă. Décă şefulŭ judecătoriei ar fi tăiatŭ împrejurŭ, ar mai trece, dér e din tulpina lui Arpad şi aşa ne face sĕ credemŭ, că descendenţii lui Juda au ajunsŭ aşa de tari, încâtŭ diregĕtorii maghiarĭ contribue la întărirea împĕrăţiei lui Israilŭ în butulŭ »Kulturegyletului,' fundatŭ pe nisipŭ.'

—x—

D. *Alexandru Popŭ*, cooperatorŭ greco-catolicŭ în *Birghisiu*, ne rógă sĕ publicămŭ următórele: „In véra anului 1885, avĕndŭ neînţelegerĭ cu trei economĭ maghiarĭ din locŭ pentru o brazdă de fĕnŭ ţinĕtóre de proprietatea nóstră şi noi luându-ne fĕnulŭ, cei trei economĭ maghiarĭ, anume *Gylyen Istvan*, *Motok Vilmos* şi *Szacsva Ianos* veniră asupra nóstră, ca trei spulberaţĭ, unde era fĕnulŭ. Gylyen ḑise către socru meu, care e preotŭ gr. cat. în locŭ, cuvintele: „Părinte eştĭ unŭ hoţŭ," ér Szacsva: „Se vede că'i hoţŭ, că'i tremură mânile," în fine Motok: „E dreptŭ că'i hoţŭ." Tocmai în acestŭ momentŭ am sositŭ eu acolo şi le-am ḑisŭ: »A trecutŭ 48, aḑĭ suntemŭ în 85, nu mai suntemŭ sclavĭ, ci toţĭ avemŭ unulŭ şi acelaşŭ dreptŭ; de aveţĭ ceva cu noi, căutaţi-ne pe cale oficiósă.« Socru-meu Nicolae Farcaşiu i-a datŭ în judecată, pentru că l'au făcutŭ hoţŭ şi judecătoria din Mediaşŭ i-a şi pedepsitŭ pe cei trei Maghiarĭ. Dér am fostŭ eu acusatŭ de ei pentru cuvintele de mai susŭ, se 'nţelege întortochându-le altfelŭ, după cum le convenea lorŭ. Fiindŭ trasŭ în cercetare, i-am datŭ de minciună. Am voitŭ însĕ sĕ arĕtŭ casulŭ în publicŭ, mi-am făcutŭ în limba maternă o scrisóre şi, eu nesciindŭ unguresce, unŭ pretinŭ alŭ meu din locŭ mi-a tradus'o unguresce. Dér vorba Românului: pretinulŭ îţĭ pune uneorĭ capulŭ; deşi póte n'a făcut'o din rĕutate, a scrisŭ că »eu am crescutŭ în spiritŭ maghiarŭ şi că mi-am închisŭ scóla, trimiţĕndŭ copii la scóla de statŭ din locŭ.« Parochieni, greco-cat. de aci nicĭ nu au avutŭ scólă, pentru că suntŭ numai vr'o 20 familii şi copii de scólă suntŭ numai cincĭ. Ţinŭ a declara, că n'am crescutŭ în spiritŭ maghiarŭ, ci *în spiritŭ românescŭ*, dér pentru aceea iubescŭ orîce naţiune. Acestea în interesulŭ adevĕrului mi-am ţinutŭ de datorinţă a le notifica onor. Redacţiunĭ."

—x—

»Ellenzék" scrie următórele: »In sĕptĕmâna trecută s'a arangiatŭ în Alba-Iulia o petrecere de danţŭ, în folosulŭ »Kulturegyletului.« In ḑiua balului, unŭ locotenentŭ valachŭ a întrebatŭ pe colegii sĕi, că cine merge la balŭ? Rĕspunsulŭ fù: şi eu, şi eu etc. La acestea eroiculŭ locotenentŭ daco-românŭ a sbieratŭ: cine merge, acela nu-i omŭ de trébă. In ḑiua următóre, locotenentulŭ întrebă, că cine a fostŭ la balŭ? Mai mulţĭ inşĭ rĕspunseră: şi eu. Sĕlbaticulŭ valachŭ, turbatŭ de mâniă s'a sculatŭ şi a strigatŭ: unŭ militarŭ fără caracterŭ e acela, care a fostŭ la balŭ. Colonelulŭ l'a provocatŭ la ordine pe locotenentulŭ, din care causă apoi s'a născutŭ o discuţiă vehementă, în urma căreia locotenentulŭ i-a chematŭ pe toţĭ oficerii presenţĭ la duelŭ, şi în urmă şi pe colonelulŭ sĕu. Afacerea a luatŭ dimensiunĭ, până ce colonelulŭ a fostŭ nevoitŭ sĕ cheme pe generalulŭ Wattek din Cluşiu prin telegramă.« — Vomŭ vedea ce năsdrăvănia ellenzekiană o mai fi şi asta.

—x—

In *Pesta a apărutŭ în ḑilele acestea unŭ ḑiarŭ* întitulatŭ »A Hozomany„ (Zestrea) în limba maghiară, fără a numi pe editorulŭ şi pe redactorulŭ. Fóia se trimite la ómenii, pe carĭ îi credŭ că se intereséză şi apare din timpŭ în timpŭ şi după trebuinţă. Cuprinsulŭ fóiei constă din însemnarea zestrei fetelorŭ de măritatŭ ale industriaşilorŭ, comercianţilorŭ, proprietarilorŭ din capitală şi suntŭ numite cu întregŭ numele. In a doua liniă se află lista tinerilorŭ, însemnându-se lângă numele lorŭ şi suma de banĭ, ce merită a o lua ca zestre. Şi sciţĭ ce nume suntŭ? Esclusivŭ numai de Jidovĭ. E vorba de banĭ.

—x—

Ambasada română din Viena s'a adresatŭ poliţiei de acolo cu rugarea, ca sĕ dea ajutorŭ pentru urmărirea bancherului Elias *Rosenstreich*, fugitŭ din România, care în calitate de bancherŭ şi arendaşŭ alŭ regiei tutunului (tabacului) în districtulŭ Romanŭ a comisŭ colosale înşelătorii în paguba visteriei statului.

—x—

In satulŭ *Belanovoselo* din *Croaţia*, ţĕranii s'au opusŭ d'a fi esecutaţĭ pentru dare şi năvăliră asupra gendarmilorŭ cu ciomege şi cu topóre. Unŭ ţĕranŭ a fostŭ împuşcatŭ de gendarmĭ. Esecuţiunea a fostŭ zădărnicită.

—x—

In Dobrogea s'a proiectatŭ a se înfiinţa treptatŭ două regimente de dorobanţĭ şi unu de călăraşi, ḑice Rĕsboiulŭ."

—x—

Neîntrunindu-se majoritatea membrilorŭ la prima convocare, *Reuniunea română de gimnastică şi cântărĭ convocă* prin acésta *adunarea generală*, pre 1885, din nou pe ḑiua de 9|21 Februarie a. c. la 3 óre p. m. în localităţile gimnasiului românŭ.

Legiunea maghiară în Serbia.

Foile unguresci publică unŭ bombasticŭ manifestŭ alŭ »Comitetului centralŭ alŭ legiunei maghiare din Belgradŭ." Manifestulŭ ḑice, că Ungaria a fostŭ, care în decursulŭ istoriei a eluptatŭ independinţa Serbiei. »Maghiarii, carĭ de anĭ mulţĭ se află în Serbia cea ospitalieră, totdéuna au fostŭ întêmpinaţĭ cu iubire şi bunăvoinţă din partea Sêrbilorŭ şi au totŭ aşteptatŭ momentulŭ, ca şi ei prin fapte sĕ dovedéscă iubirea lorŭ către poporulŭ sêrbescŭ. Acum, când orizontulŭ Serbiei este acoperitŭ de norĭ negri, întunecoşĭ, acum, când independinţa Serbiei este ameninţată, acum, când întréga ei esistenţă este periclitată, acum, în momentulŭ periculului, vedemŭ că a sositŭ timpulŭ oportunŭ pentru a dovedi prin fapte iubirea nóstră. Şi credemŭ, că prin acéstă faptă a nóstră facemŭ unŭ serviciu bunŭ şi patriei nóstre mame, Ungariei. Nu este nicĭ unŭ adevĕratŭ patriotŭ maghiarŭ, care sĕ nu doréscă o Serbiă puternică şi bogată, care ar fi aliata Ungariei. Astăḑĭ dorinţa cea mai ferbinte a tuturorŭ Sêrbilorŭ este »prietenia sêrbo maghiară.« In acestŭ momentŭ de primejdiă Maghiarii au formatŭ »unŭ comitetŭ alŭ legiunei maghiare« şi au înfiinţatŭ o legiune maghiară din o miiă de ómenĭ sub comandă maghiară şi cu oficerĭ maghiarĭ pentru salvarea independenţei Serbiei. Este însĕ lipsă de oficerĭ maghiarĭ şi le trebue »unŭ maiorŭ, 4 căpitanĭ, 4 locotenenţĭ şi 4 sublocotenenţĭ, apoi 5 sergenţĭ majorĭ, 16 corporalĭ şi 96 fruntaşĭ (Gefreite). »Cu acéstă legiune vomŭ merge şi în focŭ intonândŭ marşulŭ lui Rákoczy şi cu limba cea frumósă a lui Arpad şi Huniade vomŭ dori o viéţă lungă celui mai nobilŭ prietenŭ alŭ Serbiei—Ungariei, şi sincerului prietenŭ alŭ naţiunei nóstre — Serbiei. Legiunea maghiară însĕ n'are destui banĭ de rĕsboiu, pentru aceea se adreséză către adevĕraţiĭ fii ai Ungariei, ca sĕ contribuéscă pe altarulŭ recunoscinţei.

Manifestulŭ îşĭ esprimă dorinţa, ca banii ce se adună sĕ se aşeḑe în vr'o bancă din Pesta, pentru că voescŭ sĕ se organiseze în linişte, ca apoi mai târḑiu sĕ facă o surprindere regelui Milanŭ şi patrioticului sĕu guvernŭ. »Dér nu numai banĭ ceremŭ, ci şi jertfă de sânge». Manifestulŭ vre sĕ dovedéscă lumii, că precum în timpii cei vechĭ împreună s'au luptatŭ Sêrbii şi Maghiarii în contra semilunei, aşa şi acum se vorŭ lupta împreună pentru apĕrarea intereselorŭ comune. Şi rógă pe acei fii ai Ungariei, carĭ au satisfăcutŭ obligămêntului militarŭ, sĕ vină în Belgradŭ sub stégulŭ legiunei maghiare. Redacţiunea ḑiarului »Egyetértés" dă bilete de drumŭ dela Peşta până la Belgradŭ, tuturorŭ, carĭ voescŭ sĕ mérgă sub stégulŭ legiunei. Manifestulŭ se sfêrşesce astfelŭ: »Fraţilorŭ, patrioţilorŭ Maghiarĭ! Ascultaţĭ rugarea nóstră; contribuiţĭ pentru apĕrarea drepturilorŭ celorŭ mai sfinte ale Sêrbiei! Fraţilorŭ, vitejilorŭ Maghiarĭ! Veniţĭ în glótă a apĕra drepturile Sêrbiei. O Sêrbiă puternică este interesulŭ celŭ mai cardinalŭ alŭ Ungariei.«

INVITARE. Corulŭ vocalŭ alŭ agronomilorŭ românĭ din *Ludriaşŭ Jupanĭ* are onóre a invita publiculŭ românŭ la serata de cântŭ împreunată cu danţŭ, ce se va ţinea la 6 Februariu s. v. în ospătăria d-lui Constantinŭ Perianŭ din Gladna română (cerculŭ Făgetŭ). Venitulŭ curatŭ e destinatŭ pentru biblioteca amintitului corŭ. Preţulŭ de întrare: de persónă 60 cr. Inceputulŭ la 7 óre séra. Programa: 1. „Cuvêntŭ de deschidere" rostitŭ de d-şóra *Sabina Popovicĭ*. 2. »Deşteptă-te Române« de *A. Mureşianŭ*, esec. de corulŭ vocalŭ. 3. »Junimea' de *Adamŭ*. 4. »Erna« de *C. G. Porumbescu*. 5. „Cântecŭ sicilianŭ« de *C. G. Porumbescu*. 6. »Moşŭ Martinŭ,« poesie de *Iulianŭ Grozescu*, declamată de *Dionisiu Lascu*, coristŭ. 7. „Cucuruzŭ« de *V. Humpel*. 8. »Seninŭ şi Furtună' de *I. Vorhevicĭ*. 9. »Tătarulŭ« de *St. Nosevicĭ*. 10. „Poesiă« de *Eremie Ciocârlia*, declamată de *Dumitru Popovicĭ* şi *Trifanŭ Bircescu*. 11. „Hora Sinaiei« de G. *Ventură*. 12. „Hora dela Griviţa« danţată de coriştĭ. 13. »Drumŭ bunŭ, drumŭ bunŭ,« marşŭ poporalŭ. Poesiele se vorŭ esecuta sub conducerea d-lui *Traianŭ Tamaşiŭ*.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

BIRMINGHAM, 16 Februariu. — Lucrătorii fără ocupaţiune au pricinuitŭ turburărĭ. Poliţia întărită prin cavaleriă a împrăştiatŭ poporulŭ adunatŭ. In Greatyarmouth încă au făcutŭ lucrătorii manifestărĭ, dér au fostŭ repede înăbuşite.

PARIS, 16 Februariu. — Corsica a alesŭ trei republicanĭ şi unŭ bonapartistŭ ca deputaţĭ.

ULTIME SCIRĬ.

Ministrulŭ Rusiei din Belgradŭ a primitŭ instrucţiunĭ, sĕ se unéscă cu colegii sĕi, ai celorl'alte puterĭ, pentru a adresa guvernului sêrbescŭ representaţiunĭ energice cu ocasiunea înarmărilorŭ ce face.

—0—

Sultanulŭ însărcinândŭ pe generalulŭ germanŭ Von-der-Golz-paşa de a elabora unŭ planŭ de mobilisare contra Greciei, Von-der-Golz-paşa l'a sfătuitŭ mai cu sémă de a ridica efectivulŭ actualŭ, la frontiera grecéscă, la o sută de mii de ómenĭ, şi de a merge directŭ spre Atena, la prima provocare. — Acésta esplică ordinulŭ de concentrare telegrafiatŭ de curêndŭ.

—0—

O óre-care înturnare de activitate trebue semnalată, în cea ce priveşte înarmările Greciei. Ştirea despre chemarea apropiată a celorŭ două clase de reservă sub arme tinde a se acredita.

DIVERSE.

Bismarck şi Napoleonŭ III. — Unŭ comerciantŭ din Melbourne naréză următórele: La anulŭ 1873 am fostŭ la Bismarck şi m'a chematŭ la prânḑŭ. După prânḑŭ, cancelarulŭ primesce o depeşă, care 'i anunţă mórtea lui Napoleonŭ III. Când Bismarck a cetitŭ depeşa, se întórse la nevasta-sa şi 'i ḑise: »Ţĭ-am spusŭ, că nu va suporta cura; Napoleon a muritŭ«. După aceea s'a întorsŭ la aducĕtorulŭ depeşei şi l'a întrebatŭ: »Maiestatea Sa împĕratulŭ a primitŭ deja o astfelŭ de depeşă?« — »Nu, numai Inălţimea vóstră«. — »Atuncĭ du-o de grabă acéstă depeşă împĕratului». Nevasta lui l'a întrebatŭ: »Aşa dér vei purta doliu Ottone?« Bismarck rĕspunse: „Napoleon a fostŭ omŭ bunŭ, dér slabŭ; numai odată a isbutitŭ sĕ mĕ păcăléscă, atuncĭ când am fostŭ înaintea Vienei şi mi-a telegrafatŭ, că décă Prusii vorŭ mai înainta, elŭ atuncĭ va lua ofensiva. Acésta n'am uitat'o nicĭodată, acum însĕ ne-amŭ achitatŭ cu totulŭ."

***

Napoleon I. şi Polonii. — Acum, când cestiunea polona preocupă tóte ḑiarele din lume, nu va fi fără interesŭ a reaminti unŭ casŭ, când împĕratulŭ Napoleon I. s'a întêlnitŭ cu Fridericŭ, regele Vürtembergei, la 1806 în Vürzburg, la începutulŭ rĕsboiului franco-pruso-rusŭ. Pe tapetŭ era cestiunea polonă. Când regele Fridericŭ a părăsitŭ odaia lui Napoleon, a fostŭ atâtŭ de agitatŭ, că adjutantulŭ sĕu nu şĭ-a pututŭ suprima mirarea. Friedericŭ credêndŭ, că adjutantulŭ sĕu va tăcea despre acéstă afacere, i-a naratŭ, că s'a cam hărţuitŭ cu Napoleonŭ, pentru, că împĕratulŭ şĭ-a pusŭ în gândŭ, că décă va isbuti sĕ-i bată pe Ruşĭ şi pe Pruşĭ, atuncĭ va crea o Poloniă mare cu unŭ principe naţionalŭ în frunte, care ar fi unŭ aliatŭ sigurŭ alŭ Franţei. Regele i-a rĕspunsŭ, că acésta-i o puternică ideă, de bărbatŭ de statŭ, însĕ e cu greu de împlinitŭ, ba că nicĭ nu s'ar putea împlinĭ. Polonii nu se potŭ întrebuinţa nicĭ de câtŭ pentru a face politică mare şi stabilă, şi nu s'ar afla între ei nicĭ unulŭ, care ar putea domnĭ, orĭ care ar voi sĕ asculte. Impĕratulŭ a negatŭ acésta şi i-a imputatŭ, că e fórte preocupatŭ faţă cu Polonii, pe carĭ elŭ îi preţuesce pentru că suntŭ ostaşĭ bravĭ. Nevoindŭ însĕ a ceda nicĭ unulŭ, s'au hărţuitŭ. Dér mai târḑiu, când Napoleon sub decursulŭ rĕsboiului a mersŭ la Varşovia, a trimisŭ o scrisóre regelui, în care i-a scrisŭ, că totdéuna a fostŭ cu recunoscinţă faţă de inteligenta lui judecată în materiă de cunoscinţe etnografice şi psichologice, acum însĕ îlŭ stiméză şi mai pre susŭ, fiindcă s'a convinsŭ despre nestatornicia poporului polonŭ şi de adevĕrulŭ ḑiselorŭ regelui Fridericŭ. Napoleon s'a lăsatŭ de planurile sale.

***

CONVOCARE. „*Speranţa*," reuniune de împrumutŭ şi păstrare în Borgoprundŭ, va ţiné Duminecă în 28 Februarie a. c., la 2. óre p. m., în localitatea scólei normale din Borgoprundŭ *prima ei adunare generală*, la care p. t. domnii membrii prin acésta suntŭ invitaţĭ.

Ordinea ḑilei: 1.) Censurarea raţiunilorŭ, statorirea bilanţului şi împărţirea dividendelorŭ; 2.) Pertractarea propunerilorŭ consiliului de inspecţiune; 3.) Pertractarea propunerilorŭ membrilorŭ; 4.) Statorirea onorariului pentru membrii direcţiunei; 5.) Alegerea consiliului de inspecţiune pe doi anĭ.

Borgoprundŭ în 26 Ianuariu 1886.

Direcţiunea.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 15 Februariu st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	102.65
Rentă de hârtiă 5%	94.15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	113 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	104.50
Bonurĭ rurale ungare	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 25
Bonurĭ croato-slavone	103 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.75
Renta de hărtiă austriacă	84 85
Renta de arg. austr.	84.55
Renta de aurŭ austr.	113 50
Losurile din 1860	140 20
Acţiunile băncei austro-ungare	869.—
Act. băncei de creditŭ ung.	307.25
Act. băncei de creditŭ austr.	298.75
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.98
Napoleon-d'orĭ	10.0350
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 85
Londra 10 Livres sterlinge	126.50

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 3 Fevruarie, st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	89½	90½
Renta rom. amort. (5%)	94	94½
» convert. (6%)	86½	87½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	——	——
Credit fonc. rural (7%)	102	102½
» „ „ (5%)	97	85⅓
» » urban (7%)	85½	97½
» » „ (6%)	——	——
» » » (5%)	81½	82½
Banca naţională a României	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	15.¾	16½
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00	2.0?

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 1[5] Februariu st. n. 1886

Bancnote românescĭ	Cump.	8.56	Vênd.	8.60
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9.98	»	10.03
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.32
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5.88	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.½	»	123.¾
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Conspectulŭ operaţiunilorŭ
institutului de creditŭ şi de economii „ALBINA«
în luna Ianuarie 1886.

Intrate:

Numerariu din 31 Decemvre 1885	fl. 58,248.73
Depunerĭ	» 93,543.88
Cambii rĕscumpĕrate	» 262,522.66
Imprumuturĭ hipotecarĭ şi alte împrumuturĭ	» 33,069.56
Interese şi provisiunĭ	» 13,295.22
La fondulŭ de pensiune	» 127.01
Moneta vêndută	» 6,982.19
Efecte	» 14,237.39
Conturĭ curente	» 59,301.38
Diverse	» 2,071.80
Suma	fl. 543,399.82

Eşite:

Depunerĭ	fl. 103,028.80
Cambii escomptate	» 270,719.24
Imprumuturĭ hipotecarĭ şi alte împrumuturĭ	» 24,936.—
Interese pentru depunerĭ	» 80.69
Contribuţiune şi competinţe	» 6,235.08
Salarie şi spese	» 2,711.05
Moneta cumpĕrată	» 14,333 10
Conturĭ curente	» 65,629.18
Diverse	» 1,298.30
Numĕrarŭ cu 31 Ianuariu 1886	„ 54,428.38
Suma	fl. 543,399.82

Sibiiu, în 31 Ianuarie 1886.

P. Cosma m. p. Director esecutiv. **Iosifŭ Lissai**, m. p. Comptabilŭ.

De 78 anĭ înfiinţată

c. r. brevetata

Fabrică de Păturĭ şi strae

mai 'nainte Lichtenstauer's Wwe & Söhne

espedează pe în depositulŭ ei din Wiena

PĂTURĬ DE CAI

190 Ctm. lungĭ, 130 Ctm. late, de calitate fórte durabilă, cu câmpulŭ de colóre închisă şi bordurele în colórĭ deschise, bucata cu **fl. 1.60** cu împachetare cu totŭ.

Mai departe vindemŭ, pe câtŭ va dura provisiunea,

Păturĭ de cai în colóre galbenŭ deschisŭ (semmelfarbig)

2 Metri lungĭ şi circa 1 ⅓ Metri late, mărginele cu 6 vărgĭ roşiu şi albastru, sĕu negru şi roşiu, în calitate fórte durabilă, bucata cu **fl. 2.50** cu împachetare cu totŭ.

Cumpĕrătorului de celŭ puţinŭ 10 bucăţĭ se dă 1 bucată gratis, séu se scade 10 % din preţŭ.

Numai prin fabricaţiunea în cantităţĭ fórte marĭ, şi în urma vêndĕrei colosale suntemŭ în stare a da aceste Păturĭ de cai în acéstă mărime neobicĭnuită şi în calitate aşa de bună, cu asemenea preţurĭ fórte eftine. Sute de adrese de mulţămire stau la disposiţiă, spre a se convinge orĭ-cine.

Trimiterea cu rambursă. Ce nu convine se primesce înapoi.

Să se observe bine Adresa:

Pferde-Decken-Fabriks-Haupt-Niederlage,

Wien, I. Rothenthurmsterrasse 14 1—6

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

De óre ce multe din adresele, ce domnii abonaţi le însémnă pe cuponulŭ mandatelorŭ postale, sĕu că nu suntŭ destulŭ de esacte, sĕu că nu se potŭ bine descifra, rugămŭ pe acei D-ni prenumeranţi, a cărorŭ adresă nu ar corĕspunde, ca sĕ binevoiască a ne face câtŭ mai curêndŭ cunoscută îndreptarea dorită şi a scrie adresa câtŭ se póte mai lămuritŭ.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS."

Mersulŭ trenurilorŭ
pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ (	—	—	12.50	—
(	—	—	1.09	—
Timişŭ	—	—	1.40	—
Braşovŭ (	—	—	2.27	—
(	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra (	10.29	—	8.01	—
(	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	—	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	—	7.43	—
Aiudŭ	2.55	—	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	—	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	—	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	—	12.59	—
(	6.08	—	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	—	—	11.04
Ciucia	8.28	—	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	—	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	—	—	4.06
(	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	12 59	—
Szolnok	2.58	—	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena (	6.35	—	10.50	—
(	3.00	—	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	—	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	—	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	—	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	—	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezŏ-Telegd	—	—	10.28	2.34	—
Rév	—	—	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	—	1.31	4.26	—
Huiedin	—	—	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu (	—	—	5.05	6.43	—
(	12.05	—	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	—	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	—	—	9.31	—
(	3.32	—	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	—	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	—	—	7.14	1.09
(	—	—	—	—	1.50
Timişŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ (	—	—	—	—	3.23
(	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12.00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.